

RR Regeringsrätten

RÄTTSFALL

Belöning för brottslings gripande utgör ej skattepliktig intäkt.

Besvär av TI angående köpman-
nen B:s inkomsttaxering år 1948. —
I enlighet med av Kungl. Maj:t den
8 november 1946 lämnat bemyndi-
gande utfäste ÖÅ den 11 i samma
månad en belöning av högst 500 kr
till den eller de personer, som till
vederbörande polismyndighet läm-
nade sådana upplysningar, att de-
samma kunde leda till upptäckande
av den eller de personer, vilka gjort

sig skyldiga till de å skilda platser
i Stockholm den 12, 20 och 26 okto-
ber samt den 2 november 1946 verk-
ställda sprängningarna. Sedan nya
sprängningar verkställdes den 9 och
den 16 november 1946, ställde
Kungl. Maj:t på framställning av
ÖÅ ytterligare medel till förfogande,
varefter ÖÅ höjde den av allmänna
medel utfästa belöningen till högst
10.000 kr. Den 11 november 1946
hade vidare Svenska Brandskydds-
föreningen till ÖÅ förklarat, att före-
ningen i anledning av de många

upplysningar lämnas om långivare,
den dag lånet erhållits, ävensom
uppgifter om studiernas början och
slut, examen, plan för amortering m.
fl. uppgifter, som kunna vara av be-
tydelse för bedömning av huruvida
skulden tillkommit för bestridande
av den skattskyldiges utgifter för
högre utbildning eller icke. Vidare
skall den skattskyldige lämna upp-
gifter om vad som under beskatt-
ningsåret tillfallit honom genom arv,
testamente eller gåva. Efter anmä-
ning skall den skattskyldige givetvis
vara beredd att styrka att avbetal-
ningar skett.

Taxeringsmyndigheterna hava där-
efter att med ledning av uppgifterna
på blanketten och den utredning,
som i övrigt kan anses erforderlig,
taga ställning till i vad mån den
skattskyldiges yrkande kan bifallas.

Taxeringsmyndigheterna undersöka
därvid, huruvida den skattskyldige
utövar sådan verksamhet, att av-
dragsrätt över huvud taget kan ifrå-
gakomma samt i vad mån uppgiven
skuld kan anses utgöra skuld, som
åsamkats för högre utbildning.

Det torde bli nödvändigt, att
den skattskyldige insänder blankett
med uppgifter angående sina förmö-
genhetsförhållanden m. m. varje år.
Detta med hänsyn till bl. a., att han
skall redovisa under beskattnings-
året erhållna arv och gåvor och med
hänsyn till att skuldredovisningen i
självdeklarationen är summarisk.
Denna uppgiftsskyldighet torde böra
fullgöras varje år den skattskyldige
avlämnar självdeklaration, även om
den skattskyldige av någon anled-
ning ett år icke gjort skuldavbetal-
ning, för vilken han yrkar avdrag.

sprängningsdåden i Stockholm ställde ett belopp av högst 5.000 kr till ÖÅ:s förfogande att utdelas till den eller dem, som gåve polismyndigheterna sådana upplysningar, att den eller de skyldiga kunde ertappas. Därjämte hade tidningarna Aftontidningen och Expressen samma dag meddelat, att de utfäst belöningar å resp. 500 och 1.000 kr i samma syfte. — Efter det att förövarna av brotten upptäckts hade större delen av de utfästa belöningarna eller 14.000 kr enligt ÖÅ:s beslut den 24 januari 1947 tilldelats B., vars upplysningar föranlett anhållandet av lagerarbetaren M. ("lördagssabotören"), vilken sedermera erkänt att han tillsammans med två andra personer förövat de brott, som åsyftades i de gjorda utfästelserna om belöning. — TN beskattade ersättningen enligt "löneuppgift" från ÖÅ. — Hos PN anförde B., att det skulle strida mot principerna för belöningar och dess värde för allmänheten att understödda myndigheterna i deras arbete att oskadliggöra farliga för samhället kriminella element, därest belöningen skulle reduceras genom beskattning. — Från den fiskaliska sidan framhölls, att belöningen icke borde betraktas som en gåva. Vid en gåva vore överlåtarens avsikt rent benefik, nämligen att tillföra en person viss förmögenhet på bekostnad av överlåtarens egen. Så snart ett förvärv motsvarades av en jämförlig prestation å förvärvarens sida eller eljest gåvoavsikt saknades, kunde överenskommelsen icke tillerkännas gåvokarakter. Den ifrågasvarande ersättningen å 14.000 kr syntes ha en viss likhet med remuneratoriska gåvor, såsom t. ex. gratifikationer åt anställd personal. En inkomst av liknande slag vore drickspengar, vilka utgivas enligt stadgad kutym, ehuru den som lämnar drickspengar icke är lagligen förpliktad därtill. Både gratifikationer och drickspengar beskattades såsom inkomst av tjänst. Vidare gjordes

jämförelse med rättsfall, som utvisade att hittegods, som tillfallit upphittaren, ansetts utgöra skattepliktig inkomst (RÅ 1944 ref. 10). Ån vidare hänvisades till uttalanden av 1944 års skattesakkunniga i S.O.U. 1946: 56 sid. 80—86 angående frågan i vad mån bidrag från det allmänna bör beskattas som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Det medgäves emellertid att det för det allmänna rättsmedvetandet torde framstå som obilligt att beskatta belöningar av ifrågasvarande slag. Ur samhällsnyttans synpunkt vore det angeläget att de ej beskattades. En person, som läser om att belöning utfästs för en viss brottslings gripande, läser eljest få göra ett överslag hur ett eventuellt tillskott i form av belöning verkar skattemässigt. TI yrkade emellertid att ersättningen skulle beskattas. — PN biföll dock B:s talan. (En ledamot skiljaktig). TI fullföljde. Enligt TI torde de utfästa belöningarna ha uppfattats som det pris, som det allmänna vore villigt betala för viss medverkan vid polisens arbete. KR: ej ändring. (En ledamot skiljaktig). RR: ej ändring. (RR:s utslag den 20/2 1951).

Ersättning för framdragande av elektrisk kraftledning.

Besvär av Föreningen Alen u. p. a. angående inkomsttaxering år 1946. — Föreningen ägde tillsammans med en person två jordbruksfastigheter. Enligt inkommen uppgift hade fastigheternas ägare under år 1945 uppburit ersättning från Statens vattenfallsverk med 2.009 kr 69 öre I detta belopp ingick bland annat:

- 1) ersättning för för tidig avverkning 469: 85
 - 2) ersättning för fördyrad avverkning 689: 53
 - 3) 10 % av posterna 1) o. 2) 115: 94
 - 4) räntegottgörelse 235: 81
- S:a 1.511: 13

TN ansåg föreningen skattskyldig för den på föreningen belöpande delen av ersättningen, till den del den

motsvarade ovan angivna poster. 755 kr. PN fastställde TN:s beslut. Hos KR yrkade föreningen att, då ovannämnda belopp utgått som ersättning för den förlust föreningen lidit genom framdragande av en kraftledning, ifrågavarande belopp icke måtte beskattas. KR: ej ändring. Hos RR — varest föreningen fullföljde — anförde TI: Av det tillagda beloppet avsåge 637 kr "förtidig" och "fördyrad" avverkning av skog med 10 % tillägg samt 118 kr räntegottgörelse. Till sistnämnda del hade ersättningen såsom hänförlig till inkomst av kapital rätteligen bort upptagas till kommunal inkomstskatt i Stockholm, som är föreningens hemortskommun. Då föreningen emellertid icke gjort gällande att så skett och beloppet i övrigt utgjorde skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet, hemställde TI, att besvären ej måtte föranleda nedsättning av överklagade taxeringen. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 22/2 1951).

Anm.: Se anvisningarna till 21 § KL punkt 5. Den skattefrihet som där föreskrives beträffande engångsersättningar vid upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt för o begränsad tid, t. ex. för framdragande av ledningar, omfattar enligt uttalande i förarbetena till lagstiftningen endast belopp som utgör ersättning för själva upplåtelsen. Skulle viss del av det utbetalda beloppet ha annan karaktär, t. ex. utgöra räntegottgörelse eller ersättning för avverkad skog, skola dylika belopp alltså beskattas såsom intäkt av kapital resp. skogsbruk. Jämför Geijer m. fl. Skattehandbok sid 187 o. f.

Föreningsavgift.

Jämtlands Läns Mejeriförening u. p. a. har icke erhållit avdrag för årsavgift till Svenska Mejeriernas Riksförening u. p. a. (RR:s utslag den 22/2 1951).

Värdeminskning å byggnader

Besvär av AO hos MKPN och Åhlén & Holm Aktiebolag ang. bolagets inkomsttaxering 1945. — I deklarationen yrkade bolaget avdrag för värdeminskning av byggnader i Stockholm, Norrköping och Nyköping efter 2 % av anskaffningsvärdet. Av byggnaderna i S. omfattade 9.979 kvm äldre byggnader och 16.128 kvm en år 1927 av gasbetong uppförd byggnad, inrymmande affärslokaler, kontor, exp. och lager, tryckeri och verkstad m. m. Mellan våningarna finnas ett stort antal transportbanor. Byggnaderna i Norrköping utgjordes av äldre byggnader med vilka år 1938 sammanbyggt en ny byggnad, då hela bottenvåningen iordningställdes för affärslokal för Tempo. Byggnaden i Nyköping hade uppförts år 1942 för Tempos affärsrörelse. Övre våningen inrymde bostadslägenheter. Beträffande byggnaderna i Stockholm åberopades intyg, enligt vilket gasbetong i fråga om hållbarhet och andra byggnadstekniskt sett viktiga egenskaper icke kunde jämnställas med tegel. MKPN medgav avdrag med endast 1 %. KR medgav 1,5 %. Hos RR påpekade AO att den i S. år 1927 uppförda byggnaden hade järnkonstruktion och betongvalv. Gasbetong hade använts endast i väggarna. Gasbetongen hade bättre isoleringsförmåga än tegel och man behövde därför ej så tjocka väggar. Att gasbetongens tryckhållfasthet var mindre än teglets — omkring $\frac{1}{4}$ — borde icke motivera högre värdeminskningsavdrag, så mycket mindre som gasbetong icke använts i bärande konstruktioner. Att viss del av byggnaden inrymde tryckerilokal, som av bolaget uthyrts, borde icke heller motivera högre värdeminskningsavdrag, då dessa lokaler kunde komma att senare användas i affärsrörelsen. Transportbanorna underlättade transporter, varför någon speciell förslitning å byggnadskroppen icke förorsakades av dessa an-

ordningar. I fråga om fastigheterna i Norrköping och Nyköping hade icke uppgivits, att byggnadsmaterialet vore av lägre kvalitet och att en förhöjning av värdeminskningsavdraget på den grund vore motiverad. Bolaget yrkade 2 %. RR ogillade emellertid bolagets talan och biföll AO:s talan endast i vad den avsåg byggnaderna i Norrköping och Nyköping och medgav således i fråga om dessa byggnader avdrag efter endast 1 %. (RR:s utslag den 20/2 1951).

Anm.: RR:s utslag innebar samma utgång som i mål ang. bolagets inkomsttaxering år 1944 enl. RÅ 1949 not. 638.

Avdrag från inkomst av rörelse för kostnader för egen bil samt för kost till anställd chaufför

Besvär av civilingenjören C. angående inkomsttaxering år 1943. — C. bedrev under beskattningsåret verksamhet såsom konsulterande fartygsingenjör. I dekl. yrkade C. från uppgivna bruttointäkter avdrag för bland annat resekostnader, kontorskostnader och kost till anställd med vissa belopp. I resekostnaderna hade inräknats förutom direkta kostnader även $\frac{1}{4}$ av kostnaderna för egen bil, vilka i sin helhet upptagits till 9.103 kr. I kontorskostnaderna hade inräknats $\frac{1}{2}$ av kostnaderna för bilen. Till privat bruk hade hänförts återstående $\frac{1}{4}$. Kostavdraget avsåg chauffören. TN i S. ansåg hälften av bilkostnaderna hänförliga till privat bruk samt vägrade avdrag för kost till chauffören. Hos PN anförde C, att bilen över huvud taget knappast använts för annat ändamål än tjänsteresor. Härutinnan åberopades intyg av chauffören. Kommunikationerna mellan C:s gård och S:s stad vore sådana, att C. för sin yrkesutövning vore i behov av bil. Tidigare hade C. själv framfört bilen. Sedan bilen försetts med gengasaggregat, hade det blivit alltför tidsödande att

själv sköta bilen. Med hänsyn härtill och då det icke fanns någon reparationsverkstad i närheten av bostaden, hade C. nödgats anställa en person för bilens skötsel. Då (under kriget) inga andra resor borde företagas än sådana som voro direkt nödvändiga, hade C. ansett sig icke kunna låta chauffören köra in till S. för att bo och äta därstädes. C. hade därför anskaffat bostad för chauffören i närheten av sin egen bostad och bekostade också hans kost. Kostnaderna ifråga vore alltså direkta driftskostnader i rörelsen. På begäran specificerade C. därefter bilkostnaderna. TI anförde: Med hänsyn till storleken av det av TN medgivna avdraget för bilkostnader i rörelsen syntes C. icke böra medgivas avdrag därutöver för utgifter för kost till chaufför. PN och KR fastställde TN:s beslut i de delar varom nu är fråga. RR ansåg emellertid C. vara berättigad till avdrag för kostnader för bil med det av C. yrkade beloppet men ansåg honom icke ha visat fog för kostavdraget. (RR:s utslag den 22/2 1951).

Anm.: C:s uppgifter att han använt bilen huvudsakligen för tjänsteresor ansågs tydligen icke ha vederlagts

Skattefrihet i vissa fall för realisationsvinst vid expropriation m. m. (SFS 1947 : nr 210).

Besvär av TI angående O:s dödsbos inkomsttaxering år 1948. — Första stycket av nämnda förordning lyder: "Har fast eller lös egendom tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden, att tvångsförsäljning varom här är fråga måste anses vara för handen, skall den genom överlåtelser uppkomna vinsten icke i något fall utgöra skattepliktig realisationsvinst enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Vad nyss

sagts skall dock icke gälla, därest det skäligen kan antagas att avyttringen skulle ägt rum även om tvång icke förelegat." Hos TN uppgavs att under beskattningsåret erhållits 12.400 kr för 40 aktier i Gävle-Dala Järnvägs Aktiebolag, vilka sålts till staten. Aktierna hade förvärvats under 1943 och kostnaderna för förvärvet hade uppgått till sammanlagt 6.687 kr 53 öre, vadan uppkommit en vinst å 5.712 kr 47 öre. Under återopande av 1947 års förordning yrkades att vinsten icke måtte upptagas till beskattning. I en PM anfördes: Till grund för förstatligandet år 1947 av Gävle-Dala Järnvägar lågo två överenskommelser av den 2 mars 1947 mellan förstatligandeberedningen i järnvägsstyrelsen, å ena, samt Göteborgs stad och Gävle stad, å andra sidan om förvärv från statens sida av aktiemajoriteten i Gävle-Dala Järnvägs AB för visst angivet pris och enligt vissa villkor. Vad övriga aktieägare beträffar förband sig staten att på anfordran inlösa jämväl deras aktier till enahanda pris och villkor, som föreskriver för Göteborg och Gävle tillhöriga aktier. Försäljningen av Göteborgs stads och Gävle stads aktieinnehav i bolaget är helt frivillig. Genom densamma ha emellertid övriga aktieägare, vilka icke kunnat påverka förhandlingarnas resultat, ställts inför tvånget att avyttra sina aktier. Dessa aktier ha med andra ord avyttrats under sådana förhållanden, att vid försäljningen uppkommen vinst icke kan anses utgöra skattepliktig realisationsvinst enligt KL och SF. — TN beskattade emellertid vinsten såsom realisationsvinst. Hos PN framhöll dödsboet, att O. vid köpet av aktierna haft för avsikt att behålla dem i minst fem år för att eventuell vinst å densamma icke skulle bli föremål för beskattning. Genom förstatligandet av Gävle-Dala Järnvägar, på vilken fråga O. som innehavare av en mindre aktiepost givetvis icke kunde

utöva något inflytande, tvangs O. emellertid att för tillgodoseende av ett allmänt intresse tillhandahålla sina aktier för inlösen. Därest O. underlåtit att tillhandahålla sina aktier för inlösen och i stället avvaktat en utskiftning av bolagets tillgångar, hade det icke kunnat bli fråga om att beskatta uppkommet överskott. — PN fastställde TN:s beslut. — KR upphävde emellertid beskattningen ifråga, enär med hänsyn till bestämmelserna i 1947 års förordning ifrågavarande vinst vid aktieförsäljning icke kunde anses utgöra skattepliktig inkomst. — TI klagade och anförde, att enligt hans mening någon tvångsförsäljning icke kunde anses ha förekommit. Staten hade inköpt majoritetsposten och majoritetsägarna hade för att skydda minoritetsaktieägarnas intressen uppställt det villkoret, att staten även för de mindre posterna skulle åtaga sig köp efter samma pris, därest ägarna så önskade. Det erbjudande, som blev följden härav, hade ej karaktär av tvång, då ju aktieägarna lika gärna kunde behålla aktierna intill den slutliga utskiftningen. Då emellertid avsevärt större fördel vore att förvänta genom acceptering av erbjudandet, är det givet att flertalet aktieägare begagnat sig därav. TI hemställde att PN:s beslut måtte fastställas. — RR: ej ändring (RR:s utslag den 1/3 1951). (Samma dag avgjordes av RR ytterligare två mål, avseende vinst vid försäljning under likartade förhållanden av aktier i Bergslagens Järnvägs Aktiebolag. KR hade i dessa fall intagit en annan ståndpunkt än den som kommit till uttryck i det här ovan återgivna fallet. KR hade nämligen fastställt resp. PN:rs beslut att beskatta vinsterna med motiveringen att, enär, även om klagandens avyttring av aktierna finge anses ha utgjort en tvångsförsäljning av i ovannämnda förordning angivet slag, med hänsyn till omständigheterna i målet skäligen kunde antagas, att avyttringen

Kammarrätten

RÄTTSFALL

Avdrag för kostnaderna för nedrivning av brandskadad byggnad medgavs ej

En person, N., ägde ett sommarställe, vilket vid slutet av år 1946 härjats av eldsvåda. Vid denna, som varade i icke mindre än 19 timmar, hade N. av brandmännen tillfrågats, huruvida det vore dennes önskan, att huset till väsentliga delar skulle brinna ned, detta i syfte att N, som hade för avsikt att låta återuppföra byggnaden, skulle få viss minskning i kostnaderna för nedrivningen av de brandskadade väggarna. Av pietetsskäl (byggnaden vore N:s fädernehem) hade N. emellertid önskat att så mycket som möjligt av byggnaden skulle räddas.

Sedan N. under ettvar av åren 1947 och 1948 på platsen, där den brunna byggnaden varit belägen, låtit utföra vissa byggnadsarbeten

skulle hava ägt rum även om tvång icke förelegat. RR ändrade emellertid KR:s utslag, enär med hänsyn till vad i målet blivit upplyst angående de förhållanden, under vilka ifrågavarande aktier avyttrats, sådan tvångsförsäljning som avses i ovannämnda förordning måste anses hava varit för handen, samt i målet icke förebragts någon omständighet, som gäve skäl till antagande att avyttringen skulle ägt rum även om tvång ej förelegat.)

för en kostnad av inalles över 100.000 kr., hade han i sin år 1949 för taxering i mantalsskrivningskommunen avgivna självdeklaration yrkat avdrag för kostnaderna för vissa reparationsarbeten av de icke eldhärjade delarna av byggnaden ävensom för nedrivning av de genom branden skadade väggarna m. m. med tillhoppa omkring 15.000 kr.

Då N. av förbiseende underlåtit att vid deklarationens upprättande yrka allmänt avdrag för det i ifrågavarande fastighet uppkomna underskottet, ingav han till vederbörande PN en skrift, däri han framställde yrkande om dyl. avdrag.

Med förmälan bl. a. att de till cirka 6.000 kr uppgående utgifterna för omförmälda rivningsarbeten ej kunde hänföras till kostnader för reparation av fastigheten beslöt PN att medgiva N. viss del av det sålunda yrkade avdraget för underskott.

Hos KR anförde N. besvär över beslutet; i besvären fullföljde N. sin förenämnda talan.

Vederbörande TI hemställde i avgiven förklaring om avslag å besvären under framhållande beträffande rivningskostnaderna att dylika, nödvändiggjorda genom brand, vore att jämställa med kapitalförlust.

Genom utslag den 25 april 1951 fann KR ej skäl att göra ändring i PN:s beslut.